

C/2024/3749

24.6.2024

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Fővárosi Törvényszék (Węgry) w dniu 12 kwietnia 2024 r. – Pegazus Busz Fuvarozó Kft./Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága

(Sprawa C-262/24)

(C/2024/3749)

Język postępowania: węgierski

Sąd odsyłający

Fővárosi Törvényszék

Strony w postępowaniu głównym

Strona skarżąca: Pegazus Busz Fuvarozó Kft.

Strona przeciwna: Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága

Pytania prejudycjalne

- 1) Czy zgodna z art. 167, art. 168 lit. a) i art. 178 lit. a) dyrektywy VAT ⁽¹⁾ oraz z prawem do bezstronnego sądu, uznaniem na mocy art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, zwanej dalej „Kartą”, za ogólną zasadę prawa, w związku z podstawowymi zasadami proporcjonalności i pewności prawa, jest praktyka organu podatkowego, w ramach której
 - a) pomimo uznania, że transakcja gospodarcza odzwierciedlona w fakturze miała miejsce, odmawia się podatnikowi prawa do odliczenia z uwagi na to, że z całokształtu okoliczności, które uznaje za istotne – takich jak udział podwykonawców, ujawnione powiązania osobowe, organizacyjne i własnościowe, zachowanie wobec pracowników osoby wskazanej w umowie głównej zawartej między klientem a skarżącą jako osoba odpowiedzialna za utrzymywanie bieżących kontaktów oraz fakt, że warunki pracy pracowników były utrzymywane bez zmian u kolejnych podwykonawców – można wnioskować, że zachowanie skarżącej jest sprzeczne z wymogami wykonywania prawa, co skutkuje uznaniem, że działalność gospodarcza jest prowadzona w sposób sztuczny i została ona założona wyłącznie w celu uzyskania korzyści podatkowej sprzecznej z celem uregulowania VAT, nawet jeśli sporne okoliczności wynikają w sposób konieczny ze swobody umów prawa prywatnego oraz regulujących te umowy przepisów prawa cywilnego, prawa pracy i prawa podatkowego i nie pozostają w związku przyczynowym z prawem podatnika do odliczenia VAT?
 - b) uznaje się za unikanie opodatkowania okoliczność, że wystawca faktury pozostaje w zwłoce z zapłatą zadeklarowanych podatków i składek, mimo że organ podatkowy przyznał mu możliwość rozłożenia płatności na raty w celu uregulowania tej sytuacji, a ostatecznie ściągnął należność w postępowaniu egzekucyjnym przeciwko podwykonawcy, w wyniku czego finanse publiczne nie poniosły żadnej straty, czy też jedynie ukrywanie podatku przed organem podatkowym, to jest niezłożenie deklaracji i niezapłacenie podatku, stanowi oszustwo?
 - c) organ podatkowy, powołując się na tajemnicę skarbową, nie ujawnia podatnikowi w toku postępowania, jakie zachowanie zostało uznane za stanowiące unikanie opodatkowania – to jest charakteru naruszenia zobowiązania do zapłaty podatków i składek – a tym samym nie wskazuje podwykonawcy, którego dotyczy dane naruszenie, ani rodzaju podatku (lub składek), ani zakresu i okresu naruszenia, a jedynie czyni ogólne wzmianki w tym zakresie?

⁽¹⁾ Dyrektywa 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz.U. 2006, L 347, s. 1).

- d) organ podatkowy nie tylko nakłada na podatnika, jako przesłankę skorzystania z prawa do odliczenia, wyłącznie na podstawie istnienia powiązań osobowych i organizacyjnych między podatnikiem a podwykonawcą, obowiązek weryfikacji (zobowiązania podatkowego jego podwykonawcy), co nie należy do jego obowiązków i do przeprowadzenia której nie jest upoważniony, lecz – jedynie na podstawie tej okoliczności – domniemywa, że podatnik posiada wiedzę o zobowiązaniu podatkowym podwykonawcy, bez zbadania istoty wiedzy posiadanej przez podatnika oraz okoliczności, czy wiedza ta mogła być uzyskana w sposób uprawniony (z uwzględnieniem tajemnicy skarbowej), fizyczny i logiczny? Czy okoliczność, że powiązania osobowe i organizacyjne zostały ustanowione przez osoby fizyczne ma jakiegokolwiek znaczenie dla uznania, że posiadanie tej wiedzy zostało udowodnione?
- e) organ podatkowy, bez wyczerpującego zbadania właściwej podstawy prawnej, ustala, kto jest pracodawcą, z którym pracownik pozostaje w stosunku pracy, opierając się nie na umowie o pracę ustanawiającej stosunek pracy, ani na tożsamości osoby rejestrującej stosunki pracy, ani na zgodnych oświadczeniach pracodawców i pracowników – co potwierdzają dokumenty – lecz na przeciwstawnym oświadczeniu dwóch pracowników (obecnie tylko jednego), na okolicznościach nawiązania stosunków pracy z byłymi podwykonawcami, na podobieństwie warunków pracy i na zachowaniu członka zarządu pierwszego pracodawcy, będącego jednocześnie osobą kontaktową dla celów umowy głównej?
- f) organ podatkowy stosuje swoje ustalenia dotyczące wcześniejszych okresów w sposób dosłowny do kolejnych okresów, bez uwzględnienia zmian istotnych okoliczności faktycznych w poszczególnych okresach, w szczególności zniknięcia powiązań osobowych i organizacyjnych oraz, pomimo zmian tych okoliczności faktycznych, nie bada wpływu, jaki te zmiany miały w danym okresie na dokonaną przez organ podatkowy ocenę istnienia nadużycia prawa, sztucznego charakteru prowadzonej działalności gospodarczej, istnienia oszustwa, czy też wiedzy posiadanej w tym zakresie przez podatnika?
- 2) Czy, w świetle odpowiedzi udzielonej na poprzednie pytanie, sprzeczna z przywołanymi powyżej przepisami dyrektywy VAT, w szczególności z zasadą pewności prawa, jest wyrażona w orzecznictwie zasada, zgodnie z którą gdy pomiędzy skarżącą a wystawcami faktur można ustalić powiązanie osobowe, które może wywierać wpływ również na wykonanie transakcji gospodarczej objętej fakturą, można stwierdzić, bez dalszego badania wiedzy posiadanej przez podatnika, że podatnik jest świadomy unikania opodatkowania będącego rezultatem niezapłacenia zobowiązania podatkowego?
- 3) Czy wskazane powyżej postępowanie organu podatkowego jest jako całość zgodne z ciężącym na organie podatkowym obowiązkiem udowodnienia, w sposób wymagany prawem, obiektywnych okoliczności w zakresie odliczenia VAT, czy też stanowi ono ocenę opartą na domniemaniach i przypuszczeniach, biorąc również pod uwagę ustanowioną przez Trybunał Sprawiedliwości zasadę, zgodnie z którą przepisy prawa krajowego dotyczące kwestii dowodowych nie mogą podważać skuteczności prawa Unii?
- 4) Czy sprzeczne z art. 267 TFUE, zasadą pierwszeństwa prawa Unii oraz prawem do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu, o którym mowa w art. 47 Karty, są:
- okoliczność, że sąd krajowy ostatniej instancji, powołując się na różnice w stanie faktycznym, nie stosuje orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości z tego względu, że przedmiotem postępowania, które doprowadziło do wydania orzeczenia Trybunału, jest dostawa towarów, podczas gdy przedmiotem toczącego się postępowania jest świadczenie usług, bądź z tego względu, że obiektywna okoliczność, na którą powołano się w sprawie toczącej się przed sądem, jest tylko jedną z obiektywnych okoliczności badanych w orzeczeniu Trybunału Sprawiedliwości mającym zastosowanie w sprawie, zatem znaczenie miałyby, co najwyżej, jedynie część tego orzeczenia;

- okoliczność, że sąd krajowy ostatniej instancji, w ramach postępowania kasacyjnego, odstępuje od wyroku Trybunału Sprawiedliwości wydanego w rozpatrywanej sprawie w następstwie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym i wydaje orzeczenie sprzeczne z tym wyrokiem, nie wszczynając przy tym samemu postępowania prejudycjalnego, pomimo unaocznienia w jego orzeczeniu sprzeczności w zakresie wykładni prawa Unii?
- 5) Czy w świetle konieczności poszanowania praw i zasad przywołanych w poprzednim punkcie oraz obowiązku niestosowania prawa krajowego sprzecznego z prawem Unii, sąd państwa członkowskiego, któremu sąd ostatniej instancji nakazał ponowne rozpoznanie sprawy, w drugim postępowaniu może odstąpić od wytycznych udzielonych przez sąd ostatniej instancji – który nie wystąpił z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym – jeżeli uzna, że wytyczne te są sprzeczne z prawem Unii, bądź jeżeli, po zobowiązaniu go do ponownego rozpoznanie sprawy, Trybunał Sprawiedliwości wydał orzeczenie dotyczące tej samej kwestii prawnej w sprawie o podobnym stanie faktycznym, które jest sprzeczne z wykładnią przepisów prawa, w oparciu o którą nakazano ponowne rozpoznanie sprawy, czy też możliwe jest odstąpienie od obowiązku nałożonego przez sąd krajowy ostatniej instancji i zastosowanie późniejszego orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości jedynie wówczas, gdy sąd, który ma ponownie rozpoznać sprawę, wystąpi w nowym postępowaniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym?
-